

YARGITAY KARARI

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden:TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2025/12146
Karar No : 2026/3403

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İstanbul Anadolu 7. Asliye Ticaret Mahkemesi
TARİHİ : 26.02.2025
SAYISI : 2023/624 E., 2025/126 K.
DAVACI : Hakan Tatar vekili Avukat Zeynep Aslı Tecimer Suratoğlu
DAVALI : VHV Allgemeine Sigorta Anonim Şirketi
vekili Avukat Alican Kına

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizden incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacı adına tescilli 34 DG 1782 plakalı aracın 17.12.2009-17.12.2010 tarihleri arasında kapsayacak şekilde davalı nezdinde Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (ZMSS) Poliçesi bulunduğunu, davacının aracıyla hiçbir kazaya karışmamasına rağmen, 20.05.2010 tarihli maddi hasarlı kaza tespit tutanağının düzenlendiğini, söz konusu tutanakta davadışı sürücünün sevk ve idaresindeki davacıya ait araç ile başka bir aracın çift taraflı ve maddi hasarlı trafik kazasına karıştığının kayıt altına alındığını, söz konusu tutanağın davacının bilgisi dışında ve usulsüz olarak düzenlendiğini, tutanakta davacının imzasının bulunmadığını, davacının kazaya karışan sürücüler ile karşı aracın malikini tanımadığını, söz konusu kaza tespit tutanağı nedeniyle davalı sigorta şirketi tarafından hukuki delil ve dayanaktan yoksun şekilde 38286 nolu hasar dosyası açılarak davacı aleyhine 5589 sayılı Sigorta Suistimalleri Bilgi Paylaşım Sistemi (SİSBİS) kaydının oluşturulduğunu, davacının araç ruhsat ve sigorta poliçe bilgilerinin üçüncü kişi veya kişilerce elde edilmek suretiyle işbu tutanağın düzenlendiğinin anlaşıldığını, davacının kaza tespit tutanağından ve SİSBİS kaydından 2019 yılında tesadüfen haberi olduğunu, davacının SİSBİS kaydının kaldırılması / silinmesi için defalarca ve son olarak da 24.06.2023 tarihinde davalı sigorta şirketine başvurduğunu ancak davalı sigorta şirketi tarafından 5589 numaralı SİSBİS kaydının silinmediğini, davalı sigorta şirketine başvurularının sonuçsuz kalması üzerine davacı tarafından bu kez Sigorta Bilgi Merkezi'ne başvurularak 5589 numaralı SİSBİS kaydının silinmesinin istendiği ancak bu kurum tarafından da kaydın silinmediğini, davacının SİSBİS kaydının olması nedeniyle sigorta şirketleri tarafından kara listeye dahil edildiğini ve 10 yıldan uzun süredir sigorta hizmetlerinden yararlanamadığını belirterek davaya konu

SİSBİS kaydının haksız, hatalı ve hukuka aykırı şekilde düzenlendiğinin tespitine, SİSBİS kaydında gerekli düzeltmelerin yapılmasına yahut kaldırılmasına ve gereğinin yapılarak davacının sigorta şirketleri nezdinde oluşan yanlış sicilinin ihyasının sağlanmasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; mahkemenin görevsiz olduğunu, tüketici mahkemesinin görevli olduğunu, husumetin Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezine yönetilmesi, davanın pasif husumet yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini, Yanlış Sigorta Uygulamalarının Tespiti, Bildirimi, Kaydı ve Bu Uygulamalarla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 11 maddesi uyarınca sigorta şirketlerinin yanlış sigorta uygulaması şüphesi nedeniyle tazminat talebini reddettiklerinde durumu ilgiye yazılı olarak bildirmek ve Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi'nde hazırlanan veri tabanına işlemek zorunda olduklarını, bu nedenle, husumetin Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi'ne yöneltilmesi gerektiğini, 394691 sayılı KZMSS poliçesi ile davalı şirket nezdinde sigortalı bulunan davacı adına tescilli 34 DG 1782 plakalı aracın 20.05.2010 tarihinde 34 UEK 29 plakalı araç ile çarpıştığı gerekçesiyle taraflar arasında maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının düzenlendiğini, 34 UEK 29 plakalı araç sahibinin ihbarı üzerine davalı şirket tarafından 38286 numaralı hasar dosyası açılarak ekspertiz incelemesi yaptırıldığını ve 34 UEK 29 plakalı otomobildeki hasarların beyan edilen kaza ile uyumsuz olduğunun tespit edildiğini, bunun üzerine 34 UEK 29 plakalı aracın sahibi davacı Necmi Günay'ın hasar talebinden feragat ettiğini, Yanlış Sigorta Uygulamalarının Tespiti, Bildirimi, Kaydı ve Bu Uygulamalarla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 11 maddesi uyarınca hem sigortalıya hem de mağdur araç sahiplerine ve kazaya karışan sürücülere ilişkin bilgilerin Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi nezdinde oluşturulan Sigorta Suistimalleri Bilgi Paylaşım Sistemi (SİSBİS) veri tabanına bildirildiğini, davacının işbu dava öncesinde Hazine Müsteşarlığı nezdindeki e-şikayet sisteminde 11.02.2019 tarihinde başvuru yapması üzerine 5589 numaralı SİSBİS kaydının tekrar kontrol edildiğini, 5589 numaralı SİSBİS kaydının davalı şirkete ait 38286 numaralı hasar dosyasına ilişkin olduğunu ve ilgili dosyanın suistimal tespiti nedeniyle feragat olarak kapatıldığının anlaşıldığını ve SİSBİS kaydının silinmeyeceğinin davacıya bildirildiğini belirterek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen karar ile davanın, davacı adına kayıtlı 34 DG 1782 plakalı araç için açılarak SİSBİS kaydına işlenen hasar dosyasının SİSBİS kaydından silinmesi istemine ilişkin olduğu, mahkemeye usulünce duruşma açılarak, tarafların aktif ve pasif dava ehliyetlerinin denetlendiği, ihtilafı ve ihtilafsız konuların ön inceleme duruşmasında resen belirlendiği, uyuşmazlığın çözümü doğrultusunda tarafların tüm delillerinin toplanıp bilirkişi incelemesi yapılmak suretiyle davanın sonuçlandırıldığı, tarafların iddia ve savunmalarının değerlendirilmesi sonucunda, davacıya ait 34 DG 1782 plakalı araç için 38286 sayılı hasar dosyasının açıldığı, davalı tarafça SİSBİS kaydına işlendiği, uyuşmazlığın böyle bir kazanın olup olmadığı, kazanın olmadığına anlaşılmaması halinde davaya konu SİSBİS kaydının düzeltilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplandığının anlaşıldığı, dosya kapsamında alınan 11.06.2024 tarihli bilirkişi raporunda, davalı VHV Allgemeine Sigorta A.Ş. nezdinde 394691 numaralı KZMSS poliçesiyle 34 DG 1782 plakalı, davacı adına tescilli otomobilin 17.12.2009-17.12.2010 tarihleri arasında, kazanın meydana geldiği 20.05.2010 tarihini de kapsayacak şekilde sigorta teminatı altında olduğu, 20.05.2010 tarihli maddi hasarlı kaza tespit tutanağının 34 DG 1782 plakalı otomobilin sürücüsü Gökhan Nazik ile 34 UEK 29 plakalı otomobilin sürücüsü Serkan Özkan tarafından düzenlendiği, anılan tutanakta davacının imzasının bulunmadığı, bu nedenle söz konusu kazanın davacının bilgisi dahilinde olup olmadığına ispata muhtaç durumda olduğu, SBM (Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi) nezdinde oluşturulan kaza tespit tutanağı uygulamasında, 34 DG 1782 plakalı otomobilin sahibi davacı ile 34 UEK 29 plakalı otomobilin sahibi Necmi Günay'ın

sürücü olarak görüldüğü, bu durumda, SBM kayıtlarına göre sürücü durumundaki davacının kazadan haberinin olmamasının imkansız olduğu, oysaki kaza tespit tutanağında Gökhan Nazik ile Serkan Özkan sürücü olarak görüldüğü, buna göre SBM kaza tespit tutanağı uygulaması ile 20.05.2010 tarihli kaza tespit tutanağının uyumlu olmadığı, yine kazanın oluş şekli bakımından da SBM kaza tespit tutanağı uygulaması ile 20.05.2020 tarihli kaza tespit tutanağının uyumlu olmadığı, davalı tarafça hazırlanan hasar dosyasında bulunan fotoğraflarda sadece 34 UEK 29 plakalı otomobilin görüldüğü, davacıya ait 34 DG 1782 plakalı otomobilin hasarlı halde hiçbir fotoğrafının bulunmadığı, Yanlış Sigorta Uygulamalarının Tespiti, Bildirimi, Kaydı ve Bu Uygulamalarla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğinin Bildirim Yükümlülüğü hakkındaki 11 maddesinde, *"Sigorta şirketleri yanlış sigorta uygulaması şüphesi nedeniyle tazminat talebini reddettiklerinde durumu ilgiliye yazılı olarak bildirmek ve Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi'nde bu amaçla hazırlanan veri tabanına işlemek zorundadırlar."* şeklinde hüküm bulunmasına rağmen, 20.05.2010 tarihli kaza ile ilgili oluşturulan SİSBİS kaydından davacının 2019 yılında tesadüfen haberinin olduğunu beyan ettiği, buna göre anılan Yönetmeliğin söz konusu maddesi uyarınca davalı sigorta şirketi tarafından SİSBİS kaydı oluşturulmadan önce davacıya bildirim yapıldığını ispatlayan bir belgenin dosya arasında bulunmadığı, sonuç itibarıyla mevcut bilgi ve belgeler ışığında, davacı adına tescilli 34 DG 1782 plakalı otomobilin 20.05.2020 tarihli şüpheli kazaya karıştığı, davacının davaya konu trafik kazasının oluştuğuna ilişkin bilgisi olup olmadığının ispata muhtaç durumda olduğu, davacı aleyhine Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi'nde oluşturulan SİSBİS kaydı ile davalı VHV Allgemeine (Dubai Starr) Sigorta A.Ş.'de bulunan kayıtların başlangıcından itibaren yok sayılıp sayılmamasına ilişkin kararın mahkemenin takdirinde olduğu yönünde kanaat bildirildiği, yapılan yargılama sonucunda, 34 DG 1782 plakalı aracın 18.12.2009-15.04.2011 tarihleri arasında davacı adına kayıtlı olduğu, 20.05.2010 tarihli kaza tespit tutanağı incelendiğinde, davacıya ait 34 DG 1782 plakalı aracın sürücüsünün davadışı Gökhan Nazik, 34 UEK 29 plakalı aracın sürücüsünün ise davadışı Serkan Özkan olduğu, davacının bu tutanakta imzasının bulunmadığı, davacı adına tescilli 34 DG 1782 plakalı otomobilin 20.05.2010 tarihli şüpheli kazaya karıştığı ve davacının söz konusu trafik kazasına ilişkin bilgisinin olup olmadığının ispata muhtaç olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne, 34 DG 1782 plakalı aracın 20.05.2010 tarihinde davalı VHV Allgemeine Sigorta A.Ş. tarafından Sigorta ve Bilgi Gözetim Merkezinde oluşturulan SİSBİS kaydının olmadığına tespitine, bu şekilde kayıtların düzeltilmesine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararı kesin olarak verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun yararına Temyiz Sebepleri

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığı kanun yararına temyiz isteminde; açılan davada, davacının maliki, davalının zorunlu mali sorumluluk sigortacısı olduğu 34 DG 1782 plakalı araç için davacının bilgisi dışında hasar kaydı oluşturularak SİSBİS kaydı oluşturulduğu, 2019 yılında haberdar olunan kayıt nedeniyle davacının hiçbir sigorta şirketinden hizmet alamadığı belirtilerek SİSBİS kaydının haksız şekilde düzenlendiğinin tespiti ile kayıtların düzeltilmesine karar verilmesinin talep edildiği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün kesin olduğu, dava tarihinden önce 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 3/1 maddesinin (ı) bendinde sağlayıcının *"Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi"*, (k) bendinde tüketicinin *"Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi"*, (l) bendinde tüketici işleminin *"Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet,*

bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem" olarak tanımlandığı, aynı Kanunun 73/1 maddesine göre de tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyumsuzlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemelerinin görevli olduğu, aynı Kanunun 83/2 maddesine göre taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme olmasının, bu işlemin tüketici işlemi sayılmasını ve bu Kanunun görev ve yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemeyeceği şeklinde hüküm bulunduğu, dosyanın incelenmesinde, davacının kendi zorunlu mali sorumluluk sigortacısına dava açtığı, davacı adına tescilli 34 DG 1782 plakalı aracın kullanım amacının hususi olduğu, sigorta poliçesinde de bu hususun belirtildiği, buna göre davacının tüketici olduğunun anlaşıldığı, şu halde mahkemece, davacı ile davalı sigorta şirketi arasındaki uyumsuzluğun zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesinden kaynaklandığı, davacının tüketici, davalının ise sağlayıcı sıfatını taşıdığı, yukarıda belirtilen yasal düzenlemelere göre taraflar arasında tüketici işleminin bulunduğu ve davanın 6502 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra açıldığı dikkate alınarak davaya bakma görevinin tüketici mahkemelerine ait olduğu gözetilip davanın görev yönünden usulden reddine karar verilmesi gerekirken esasa girilerek yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek kararın kanun yararına bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyumsuzluk, davalı sigorta şirketi tarafından davacıya ait sigorta bilgilerinin "Yanlış Sigorta Uygulamalarının Tespiti, Bildirimi, Kaydı ve Bu Uygulamalarla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" gereğince oluşturulan SİSBİS veri tabanına hatalı olarak işlenmesine ilişkin kaydın terkin talebine ilişkindir.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun, 2. maddesinde; *"Bu Kanun, her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik uygulamaları kapsar."* şeklinde düzenleme bulunmakta olup, aynı Kanunun "Tanımlar" başlıklı 3/1-d maddesinde hizmetin, *"Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan ya da yapılması taahhüt edilen mal sağlama dışındaki her türlü tüketici işleminin konusunu"*, (ı) bendinde sağlayıcının *"Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi"*, (k) bendinde tüketicinin *"Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi"*, (l) bendinde tüketici işleminin *"Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi"* olarak ifade edildiği hüküm altına alınmıştır.

Bu Kanunun söz konusu tanımları dikkate alındığında iş bu davaya konu uyumsuzluk yönünden davalı sigorta şirketi "sağlayıcı" vafındadır. İhtilafa konu hizmet ise yine bu Kanunda tanımlanan "hizmet" vafındadır. Uyumsuzluk konusu edilen işlem de anılan Kanunun 3. maddenin (l) bendindeki tanıma göre, "tüketici" sayılan davacı ile sağlayıcı konumunda olan davalı sigorta şirketi arasındaki sigortaya ilişkin her türlü sözleşme ve hukuki işlem kapsamında kalan tüketici işlemidir.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 2. maddesine göre, bu Kanun, her türlü tüketici işleminden başka tüketiciye yönelik her türlü uygulamaları da kapsamına almıştır. İşbu davada da uyumsuzluğun, sigorta hizmeti sunan ve sağlayıcı olan davalı sigorta şirketinin sigortaya ilişkin ve bu madde kapsamında davacıya karşı bir tüketici işlemi ve tüketiciye yani davacıya yönelik uygulamalarından doğduğu iddia edilmektedir.

Anılan Kanunun 73/1 maddesinde de açıkça belirtildiği üzere, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyumsuzlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevlidir.

Her ne kadar 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununu 1401 ve devamındaki maddelerde sigorta hukukuna ilişkin düzenlemeler bulunmakta ve aynı Kanunun 4/1-a maddesine göre de, anılan Kanunda

öngörülen hususlardan doğan hukuk davalarının ticari dava sayıldığı belirtilmiş ise de; 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 83/2 maddesinde; *"Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme olması, bu işlemin tüketici işlemi sayılmasını ve bu Kanunun görev ve yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemez."* şeklinde özel bir düzenleme getirilmiş olduğundan, tarafının biri tüketici sayılan iş bu uyuşmazlık yönünden diğer kanunlarda yani 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki göreve ilişkin bu düzenleme (TTK'nın 4 maddesi) dikkate alınmaz. Dolayısıyla 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 maddesinin, davaya konu işlemin ve uyuşmazlığın tüketici işlemi sayılmasına ve dolayısıyla 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun görev ve yetkiye ilişkin hükümlerinin bu uyuşmazlık yönünden uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği açıktır.

Dosyanın incelenmesinde, davacı ile davalı sigorta şirketi arasında herhangi bir ticari alım-satım ya da alışverişin olmadığı, davacının tacir olmadığı, davalıya sigortalı olan davacıya ait aracın ise ticari araç niteliğinde olmadığı, buna göre davacı gerçek kişinin tüketici olduğu anlaşılmıştır. İş bu davada, dava dilekçesinin içeriği ve mevcut dosya kapsamı dikkate alındığında, davaya konu uyuşmazlık, davalı sigorta şirketinin davacıya ait aracın karıştığı iddia edilen çift taraflı trafik kazasında karşı aracın malikinin davalıya başvurusu üzerine, bu araçtaki hasarın kazayla uyumsuz olduğu ve usulsüzlük yapıldığı iddiasıyla davacıya ait sigorta bilgilerinin SİSBİS veri tabanına işlenmesi işleminin kaldırılmasına ilişkin olup, davalı sağlayıcının, tüketici sayılan davacıya karşı tüketici işlemi ve tüketiciye yönelik uygulamalarından doğmuştur.

Açıklanan nedenlerle 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 73 maddesi gereğince işbu davaya bakma görevi tüketici mahkemesine aittir. Anılan Kanun 28.11.2013 tarih ve 28835 sayılı Resmi Gazetede yayınlandığından ve aynı Kanunun 87 maddesinde, *"Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer."* şeklindeki düzenleme nedeniyle, Kanun 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İş bu dava ise anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yani 06.09.2023 tarihinde açılmıştır. Bu nedenle açılan dava yönünden 6502 sayılı Kanun hükümleri uygulanmalıdır.

Mahkemenin görevli olması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 114/1-c maddesi gereğince bir dava şartıdır ve aynı Kanunun 115 maddesi gereğince de mahkeme dava şartlarının mevcut olup olmadığını davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Ayrıca mahkemelerin görevli olup olmadığı kamu düzeninden olan hususlardan olup, yargılamanın her aşamasında mahkemelerce resen incelenip karar verilmesi gerekir.

Yukarıda açıklanan tüm sebeplerle iş bu davaya ve uyuşmazlığa bakma görevi tüketici mahkemesine ait olup mahkemenin görevli olmadığı anlaşıldığından, mahkemenin görevsizliğine, davanın 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 114/1-c maddesi ve aynı Kanunun 115 maddesi gereğince göreve ilişkin dava şartı yönünden usulden reddine karar verilmesi gerekirken esasa girilerek yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, Adalet Bakanlığının bu yöndeki kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekmektedir.

V. KARAR

Açıklanan nedenlerle,

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun'un 363/1 maddesine dayalı kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**,

Kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

30.03.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.